

Streszczenie decyzji Komisji

z dnia 4 maja 2017 r.

**dotyczącej postępowania przewidzianego w art. 102 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej
oraz art. 54 Porozumienia EOG****(Sprawa AT.40153 – E-Book MFNs i kwestie powiązane)**

(notyfikowana jako dokument nr C(2017) 2876)

(Jedynie tekst w języku angielskim jest autentyczny)

(2017/C 264/06)

W dniu 4 maja 2017 r. Komisja przyjęła decyzję dotyczącą postępowania przewidzianego w art. 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz w art. 54 Porozumienia EOG. Zgodnie z przepisami art. 30 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 ⁽¹⁾ Komisja niniejszym podaje do wiadomości nazwy stron oraz zasadniczą treść decyzji, uwzględniając jednak uzasadniony interes przedsiębiorstw do ochrony ich tajemnicy handlowej.

1. WPROWADZENIE

- (1) Decyzja nadaje prawnie wiążącą moc zobowiązaniom zaproponowanym przez Amazon.com, Inc. oraz kontrolowane pośrednio i bezpośrednio przez to przedsiębiorstwo podmioty, w tym Amazon EU Sàrl, Amazon Digital Services, LLC oraz Amazon Media EU, Sàrl (zwane dalej łącznie „Amazon”), zgodnie z art. 9 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 („rozporządzenie (WE) nr 1/2003”) w ramach postępowania przewidzianego w art. 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („Traktat”) oraz w art. 54 Porozumienia EOG w odniesieniu do niektórych klauzul równości i podobnych postanowień w umowach zawieranych przez Amazon z dostawcami e-książek.

2. PROCEDURA

- (2) W dniu 11 czerwca 2015 r. Komisja wszczęła postępowanie zgodnie z art. 2 rozporządzenia Komisji (WE) nr 773/2004 przeciwko Amazon.com, Inc. oraz Amazon EU Sàrl w celu przyjęcia decyzji zgodnie z rozdziałem III rozporządzenia (WE) nr 1/2003. W dniu 9 grudnia 2016 r. wszczęto również postępowanie przeciwko Amazon Digital Services, LLC oraz Amazon Media EU, Sàrl.
- (3) W dniu 9 grudnia 2016 r. Komisja przyjęła, zgodnie z art. 9 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1/2003, ocenę wstępną, w której przedstawiła wstępnie zidentyfikowane problemy w zakresie konkurencji.
- (4) W dniu 13 stycznia 2017 r. w odpowiedzi na wstępną ocenę Komisji Amazon przedłożył projekt zobowiązań („wstępne zobowiązania”). W dniu 26 stycznia 2017 r., zgodnie z art. 27 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 1/2003, w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* opublikowano zawiadomienie, w którym streszczono sprawę i podsumowano wstępne zobowiązania oraz wezwano zainteresowane strony trzecie do przedstawienia uwag na temat wstępnych zobowiązań w terminie jednego miesiąca od daty publikacji zawiadomienia.
- (5) W dniu 9 marca 2017 r. Komisja przekazała przedsiębiorstwu Amazon uwagi zainteresowanych stron trzecich otrzymane po opublikowaniu zawiadomienia. W dniu 31 marca 2017 r. przedsiębiorstwo Amazon przedstawiło zmienioną propozycję zobowiązań („ostateczne zobowiązania”).
- (6) W dniu 19 kwietnia 2017 r. zasięgnięto opinii Komitetu Doradczego ds. Praktyk Ograniczających Konkurencję i Pozycji Dominujących, który wydał przychylną opinię.
- (7) W dniu 25 kwietnia 2017 r. urzędnik przeprowadzający spotkanie wyjaśniające przedstawił sprawozdanie końcowe.

3. ZIDENTYFIKOWANE PRZEZ KOMISJĘ PROBLEMY W ZAKRESIE KONKURENCJI

- (8) W ocenie wstępnej z dnia 9 grudnia 2016 r. Komisja przedstawiła swoje wstępne zastrzeżenia. W szczególności Komisja przyjęła wstępne stanowisko, że Amazon mógł nadużyć swojej pozycji dominującej na rynkach dystrybucji detalicznej e-książek w języku angielskim i języku niemieckim w stosunku do konsumentów w EOG, łamiąc tym samym postanowienia art. 102 TFUE i art. 54 Porozumienia EOG, poprzez nałożenie na dostawców e-książek ⁽²⁾ wymogów (i) powiadamiania go o korzystniejszych lub alternatywnych warunkach, jakie oferują oni

⁽¹⁾ Dz.U. L 1 z 4.1.2003, s. 1.

⁽²⁾ Termin „dostawca e-książek” jest stosowany w celu objęcia wszystkich podmiotów, które posiadają niezbędne prawa do udzielania licencji na e-książki sprzedawcom detalicznym e-książek lub do sprzedawania e-książek bezpośrednio konsumentom. Termin „dostawca e-książek” jako taki obejmuje wydawnictwa e-książek i niektórych pośredników (na przykład hurtowników lub agregatorów).

innym sprzedawcom lub (ii) udostępniania mu warunków, które bezpośrednio lub pośrednio zależą od warunków oferowanych innym sprzedawcom detalicznym e-książek⁽¹⁾ (zwanymi dalej łącznie „klauzulami równości”).

- (9) Wstępne zastrzeżenia Komisji dotyczyły stosowania przez Amazon klauzul równości niezwiązanych z ceną stawianych dostawcom e-książek wymóg, aby oferowali Amazonowi taki sam model biznesowy („równość modelu biznesowego”), udostępniali mu dane e-książki na danym terytorium lub w określonym dniu („równość wyboru”) oraz zapewniali cechy, funkcjonalności, zasady użytkowania, elementy lub treści („równość cech”), jak również klauzul równości związanych z ceną w odniesieniu do cen detalicznych w umowach agencyjnych („równość cen agencyjnych”) i promocji („równość promocji”).
- (10) Wstępne zastrzeżenia odnosiły się również do „postanowień dotyczących puli rabatowej”, w których przewidziano „pulę” rabatów, które Amazon może wykorzystać według własnego uznania w celu obniżki cen agencyjnych dla dowolnej e-książki dostarczanej Amazonowi przez tego dostawcę e-książek. Wspomniana pula jest obliczana na podstawie różnic między cenami agencyjnymi ustalonymi przez dostawcę e-książek na dostawy e-książek dla Amazona a cenami agencyjnymi lub cenami odsprzedaży na te e-książki dostępne za pośrednictwem innych sprzedawców detalicznych e-książek.
- (11) Dalsze zastrzeżenia wstępne dotyczyły klauzul zobowiązujących dostawców do oferowania Amazonowi ceny hurtowej, jeśli taką ofertę udostępniano dowolnemu konkurentowi tego przedsiębiorstwa („równość cen hurtowych”). Uwzględniono również klauzule zobowiązujące dostawcę e-książek do powiadamiania Amazona o udostępnieniu innych alternatywnych modeli biznesowych, e-książek, danych o dostępności, cech, promocji lub niższych cen hurtowych i agencyjnych sprzedawcom detalicznym e-książek innym niż Amazon („postanowienia dotyczące powiadamiania”).
- (12) Komisja przyjęła wstępne stanowisko, że klauzula równości modelu biznesowego i odnośne postanowienia dotyczące powiadamiania mogą (i) ograniczać motywację dostawców e-książek do wspierania alternatywnych nowych i innowacyjnych modeli biznesowych i inwestowania w nie, (ii) zmniejszać zdolność i motywację konkurentów Amazona do rozwoju i różnicowania swoich ofert przez takie modele biznesowe, (iii) odstraszać sprzedawców detalicznych e-książek od wchodzenia na rynek i ekspansji na nim, a co za tym idzie – osłabiać konkurencję na poziomie dystrybucji e-książek i wzmacniać dominującą pozycję Amazona.
- (13) Ponadto Komisja przyjęła wstępne stanowisko, że klauzule równości wyboru i równości cech są w stanie (i) zmniejszać motywację dostawców i sprzedawców detalicznych e-książek do tworzenia e-książek, które nie są głównie w formie tekstowej, oraz uniemożliwiać zróżnicowanie sprzedawców detalicznych e-książek (w oparciu o treść, szczególne cechy lub funkcjonalności e-książek lub wcześniejszy termin publikacji), a co za tym idzie ewentualnie osłabiać konkurencję na poziomie dystrybucji e-książek, (ii) osłabiać konkurencję między sprzedawcami detalicznymi e-książek i odstraszać ich od wchodzenia na rynek i ekspansji na nim poprzez ograniczenie zakresu zróżnicowania ofert sprzedawców detalicznych e-książek, czego skutkiem mogą być wyższe ceny i mniejszy wybór dla konsumentów.
- (14) Komisja uznała również wstępnie, że klauzule równości cen agencyjnych, równości promocji, postanowień dotyczących puli rabatowej i odpowiednich postanowień dotyczących powiadamiania (w połączeniu z postępowaniem Amazona mającym na celu uzyskanie równości cen detalicznych) mogą (i) odstraszać sprzedawców detalicznych e-książek od wchodzenia na rynek i ekspansji na nim, wzmacniając w ten sposób dominującą pozycję Amazona, (ii) pozwolić Amazonowi na ograniczanie konkurencji między sprzedawcami detalicznymi e-książek, a tym samym na uzyskanie wyższych prowizji od dostawców e-książek, co może ostatecznie prowadzić do wzrostu cen detalicznych e-książek.
- (15) Wreszcie, Komisja przyjęła wstępne stanowisko, że klauzula równości cen hurtowych może (i) utrudniać sprzedawcom detalicznym e-książek wchodzenie na rynki właściwe i ekspansję na nich przez oferowanie konsumentom niższych cen detalicznych na e-książki niż Amazon oraz (ii) potencjalnie wzmacniać ewentualne skutki klauzuli równości wyboru przez zapewnienie Amazonowi dostępu do e-książek na najlepszych warunkach hurtowych, w przypadku gdy dostawcy e-książek zdecydują się na nieoferowanie Amazonowi danej e-książki.
- (16) Komisja przyjęła wstępne stanowisko, że klauzule równości przedstawione w pkt 12–15 powyżej stanowią same w sobie nadużycie pozycji dominującej przez Amazon na rynkach właściwych w EOG. Ponadto Komisja wstępnie uznała, że połączenie różnych klauzul równości dotyczących cen (tj. równości cen agencyjnych, postanowień dotyczących puli rabatowej, równości promocji, równości cen hurtowych i równości prowizji agencyjnej), klauzul równości niezwiązanych z ceną (tj. równości modelu biznesowego, równości wyboru i równości cech) oraz postanowień dotyczących powiadamiania może nasilić potencjalne skutki antykonkurencyjne poszczególnych klauzul.

(¹) Termin „sprzedawca detaliczny e-książek” dla celów niniejszego dokumentu obejmuje każdą osobę fizyczną lub prawną, która zgodnie z prawem sprzedaje (lub dąży do sprzedawania zgodnie z prawem) e-książek konsumentom w jednym lub więcej państwach EOG lub za pośrednictwem której dostawca e-książek sprzedaje na podstawie umowy agencyjnej e-książki konsumentom w jednym lub więcej państwach EOG. Dostawca e-książek jest sprzedawcą detalicznym e-książek w zakresie, w jakim sprzedaje e-książki bezpośrednio konsumentom lub sprzedaje e-książki za pośrednictwem przedstawiciela na podstawie umowy agencyjnej.

4. WSTĘPNE ZOBOWIĄZANIA, TEST RYNKOWY I OSTATECZNE ZOBOWIĄZANIA

- (17) Amazon nie zgadza się ze wstępną oceną i ustaleniami Komisji. Niemniej jednak zgodnie z art. 9 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 zaproponował on zobowiązania, których może się podjąć, by uwzględnić zastrzeżenia Komisji w zakresie konkurencji. Główne elementy wstępnych zobowiązań zaoferowanych przez Amazon można podsumować następująco:
- Amazon nie będzie wymagał ani w inny sposób uzależniał zawierania umów od jakichkolwiek klauzul równości modelu biznesowego, równości prowizji agencyjnej, równości cen agencyjnych, równości cech, równości promocji, równości wyboru, równości cen hurtowych ani postanowień dotyczących powiadamiania zawartych w umowach między Amazonem a dostawcami e-książek w odniesieniu do sprzedaży e-książek konsumentom w EOG. Amazon powiadomi każdego z tych dostawców e-książek, że nie będzie już wymagał uwzględniania takich postanowień,
 - Amazon zaoferuje każdemu dostawcy e-książek, którego umowa dotycząca sprzedaży e-książek konsumentom w EOG zawiera aktualnie ważne postanowienie dotyczące puli rabatowej, możliwość wypowiedzenia takiej umowy na piśmie z dowolnego powodu z zachowaniem 120-dniowego okresu wypowiedzenia,
 - Amazon nie będzie ujmował w nowych umowach dotyczących e-książek z dostawcami e-książek żadnych klauzul równości dotyczących cen, klauzul równości niezwiązanych z ceną ani postanowień dotyczących powiadamiania,
 - wymienione zobowiązania odnoszą się do wszystkich e-książek sprzedawanych w EOG niezależnie od tego, w jakim są języku,
 - czas trwania tych zobowiązań będzie wynosił pięć lat od dnia otrzymania przez Amazona formalnej notyfikacji decyzji Komisji wydanej na podstawie art. 9 rozporządzenia (WE) nr 1/2003. Amazon wyznaczy pełnomocnika ds. monitorowania, który będzie kontrolował wywiązywanie się przez to przedsiębiorstwo z zobowiązań.
- (18) W odpowiedzi na publikację w dniu 26 stycznia 2017 r. zawiadomienia zgodnie z art. 27 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 („test rynkowy”) Komisja otrzymała uwagi od piętnastu zainteresowanych stron trzecich, m.in. od dostawców e-książek, sprzedawców detalicznych e-książek, stowarzyszeń wydawców oraz organizacji konsumenckich.
- (19) Nadesłane uwagi dotyczyły przede wszystkim definicji zastosowanych we wstępnych zobowiązaniach (wskazano, że należałoby je doprecyzować i dostosować do istniejących klauzul równości, jak również rozszerzyć ich zakres na książki drukowane, książki mówione, aplikacje, e-książki wydane we własnym zakresie, komiksy i powieści graficzne, a także podręczniki), zakresu i terminu zobowiązań zaoferowanych przez Amazon, okresu trwania tych zobowiązań, jak również retorsji, nieobchodzenia zobowiązań oraz monitorowania ich przestrzegania.
- (20) W odpowiedzi na przedstawione uwagi Amazon przedstawił nową wersję zobowiązań („ostateczne zobowiązania”). Ostateczne zobowiązania różnią się od zaproponowanych wstępnie zobowiązań następująco:
- Amazon zmienił niektóre definicje, aby je w większym stopniu doprecyzować i dostosować do istniejących klauzul równości, a także aby zapewnić, że podjęte zobowiązania będą skuteczne,
 - Amazon zmienił definicję terminu „e-książka”, aby doprecyzować, że ostateczne zobowiązania obejmują e-książki (niezależnie od gatunku) rozprowadzane za pomocą kanałów dystrybucji detalicznej, z zakresu tych zobowiązań wykluczone są jednak kanały edukacyjne i biblioteczne. Amazon usunął również prawo do utrzymania klauzul równości w odniesieniu do podręczników i książek naukowych sprzedawanych przez dostawców e-książek poza takimi kanałami, tj. bezpośrednio uczniom i studentom,
 - dał on również prawo pełnomocnikowi ds. monitorowania do zwracania się do Amazona o informacje, które są z uzasadnionych względów konieczne do monitorowania, czy przedsiębiorstwo to wywiązuje się z ostatecznych zobowiązań. Usunął natomiast zapis, w którym zapewnił sobie prawo do odpowiadania na takie zapytania według własnego uznania.

5. PODSUMOWANIE

- (21) Ostateczne zobowiązania są wystarczające, aby zaradzić problemom sformułowanym przez Komisję w ocenie wstępnej, a przy tym nie są nieproporcjonalne. Komisja doszła do takiego wniosku po uwzględnieniu interesów stron trzecich, m.in. zainteresowanych stron trzecich, które zgłosiły uwagi w ramach testu rynkowego.

- (22) Komisja odnotowuje, że ostateczne zobowiązania zabraniają stosowania klauzul równości, w odniesieniu do których wyraziła wstępne zastrzeżenie, że mogą one, lub prawdopodobnie będą one ograniczać zdolność i motywację dostawców e-książek oraz konkurujących sprzedawców detalicznych e-książek do wspierania alternatywnych i zróżnicowanych modeli biznesowych i ofert, jak również do inwestowania w takie modele i oferty. Co więcej, ostateczne zobowiązania zabraniają stosowania klauzul równości w związku ze wstępnym zastrzeżeniem Komisji, że takie klauzule mogą zmniejszać, lub prawdopodobnie zmniejszą konkurencyjność sprzedawców detalicznych e-książek poprzez ograniczenie ich zdolności i motywacji do rozwijania i różnicowania swoich ofert; tym samym zobowiązania te zmniejszają bariery wejścia na właściwe rynki i ekspansji na tych rynkach. Ponadto zakaz stosowania odnośnych klauzul równości prawdopodobnie ułatwi wejście na rynek i ekspansję na tym rynku konkurującym sprzedawcom detalicznym e-książek oraz będzie stymulować konkurencję na poziomie dystrybucji detalicznej e-książek.
- (23) Amazon nie zaoferował mniej uciążliwych zobowiązań w odpowiedzi na ocenę wstępną, które stanowiłyby również adekwatną odpowiedź na wstępne zastrzeżenia Komisji. Ostateczne zobowiązania są zatem zgodne z zasadą proporcjonalności.
-